

การศึกษาองค์ประกอบของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้าง
คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

A Study of Components of a Teacher Development System
to Strengthen Morality and Ethics of Secondary School Students
under the Office of the Basic Education Commission

พุทธิพงษ์ สงวนนาม และกาญจน์ เรืองมนตรี

Puttipong Sanguannam and Karn Ruangmontri

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: sanguannam.putti@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนคือ 1) วิเคราะห์สังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบในการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สร้างตัวบ่งชี้หรือตัวแปรย่อยขององค์ประกอบระบบการพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละด้าน แล้วกำหนดค่าความเหมาะสมขององค์ประกอบ ในรูปแบบสออบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 3) ตรวจสอบยืนยัน (Confirmatory) ความเหมาะสมขององค์ประกอบในผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน โดยกำหนดองค์ประกอบของระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของระบบพัฒนาคู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 1) องค์ประกอบหลัก ด้านปัจจัยนำเข้า

*ได้รับบทความ: 10 มกราคม 2566; แก้ไขบทความ: 25 กันยายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 25 กันยายน 2566

Received: January 10, 2023; Revised: September 25, 2023; Accepted: September 25,

(Input) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ 2) ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ 3) ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ 4) ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 1 องค์ประกอบ 5) ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ

คำสำคัญ: องค์ประกอบของระบบการบริหารสถานศึกษา; คุณธรรม; จริยธรรม; นักเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study the components and indicators of the school administration system to strengthen morality high school student ethics the process was carried out in three steps: 1) analyzing, synthesizing, documents and relevant research to determine the components in a Study of Elements and Indicators of Teacher Development System o strengthen morality and ethics of secondary school students under the office of the Basic Education Commission. 2) Create an indicator or subvariable of teacher development system system elements to strengthen morality and ethics of secondary school students under the Office of the Basic Education Commission in each area then set the appropriateness of the element in the form of questionnaire estimation (rating scale) 5 levels and 3) verification (Confirmatory) the suitability of the composition of the 7 experts by determining the components of the school administration system to strengthen morality high school student ethics.

The results showed that: components of the teacher development system to strengthen morality and ethics of secondary school students under the Office of the Basic Education Commission, there are 1. Main components Input side consists of 4 sub-components 2. Process side consists of 7 sub-elements 3. Output side consists of 5 sub-elements 4. Outcome side consists of 1 sub-element the results showed that components of the teacher development system to strengthen morality and ethics of secondary school students under the Office of the Basic Education Commission, there are 1. Main components Input side consists of 4 sub-components 2. Process side consists of 7 sub-elements 3. Output side consists of 5 sub-elements 4. Outcome side consists of 1 sub-element the feedback side consists of 2 sub-components.

Keywords: components of school administration system; morality; ethics; secondary school students

1. บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้เกิดการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไร้พรมแดน ซึ่งได้ก่อให้เกิดการผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมพื้นถิ่น ซึ่งส่งผลทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยในด้านต่างๆ ทั้งด้านค่านิยม พฤติกรรมและระบบคุณค่าของคนในสังคม ความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลงไป โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ยังขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะอย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรม นิยมพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยม บริโภคนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ และไปให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตนมากกว่าส่วนรวมนโยบายของรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาที่สะท้อนถึงวิกฤตการณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนในชาติโดยได้เน้นย้ำให้น้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร หลักคำสอนของศาสนา วัฒนธรรม และความเป็นไทย มาสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สร้างค่านิยม จิตสำนึกที่ดีให้แก่ประชาชน ให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุลทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ พร้อมทั้งจะก้าวไปสู่สังคมแห่งคุณธรรมตาม

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและโมเดลประเทศไทย 4.0 โดยให้สังคมเกิดความเข้มแข็งจากภายในและกระบวนการสร้างสังคมคุณธรรมแบบ “ระเบิดจากข้างใน” รวมทั้งจัดระเบียบสังคม สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 1)

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนในแง่ของการพัฒนาเจตคติ การสร้างคุณธรรมจริยธรรม โดยตระหนักว่า “การศึกษาเป็นกระบวนการการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ สร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” การสร้างความเชื่อถือศรัทธาสรางเยาวชนที่ดีของประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นกลุ่มเป็นผู้นำและเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเหตุและผล ซึ่งยุทธศาสตร์และเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่งคนดีและมีความสุขเป็นผู้ที่มีความสามารถคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็นก้าวไกลสู่สากลมีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ ผ่านกระบวนการคิดซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกน

กลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้กระทำความดีแก่ส่วนรวม ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละและความมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากสภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและหลากหลายเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แพร่หลายอย่างรวดเร็วทำให้แนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลักศีลธรรม จริยธรรมที่สั่งตามหลักธรรมของพุทธศาสนา กลับขึ้นชมวัฒนธรรมตะวันตกที่เน้นการบริโภควัตถุต่างๆ จนเกิดความสับสน ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจจึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรม จริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ยังส่งผลไปยังปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อาทิ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาหย่าร้าง ปัญหา นักเรียนตีกัน ปัญหา การรักร่วมเพศ การหลงมัวเมาในอบายมุข การปล่อยตัวปล่อยใจ ขาดระเบียบวินัย ไร้ทิศทางของชีวิตฟุ้งเฟ้อ และอื่นๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็น ผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ด้วย ผลจากการพัฒนาประเทศในระยะผ่านมา

โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราสูง มีความก้าวหน้าทางวัตถุและเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างรวดเร็ว ประกอบกับอิทธิพลจากวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีบทบาทในสังคมไทย ทำให้เกิดปัญหาสังคมที่สลับซับซ้อน ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ซึ่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรม จริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม การขาดคุณธรรมจริยธรรม ทำให้เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและธรรมภิบาลในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ และเพื่อได้ระบบพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้สูงขึ้น คือนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และจิตพิสัยในการเรียนเพิ่มมากขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการดำเนินการการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) กับองค์ประกอบและตัวชี้วัดระบบการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากงานวิจัย เอกสาร ตำรา และหนังสือที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ นำมาสรุปหาองค์ประกอบและตัวชี้วัดระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัยและผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ แล้วสังเคราะห์องค์ประกอบของระบบการ

พัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา

3. สังเคราะห์ประเมินความเหมาะสมและยืนยันองค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน จากผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษาใน และผู้มีความรู้ความสามารถด้านศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม

4. สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการศึกษาระบบการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1. องค์ประกอบในระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบหลัก คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ ดังปรากฏผลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบหลักของระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ปัจจัยนำเข้า (Input)	ผู้บริหารสถานศึกษา	4.60	0.36	มากที่สุด
	คณะครู	4.66	0.40	มากที่สุด
	พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.55	0.37	มากที่สุด
	ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา	4.63	0.38	มากที่สุด
กระบวนการ (Process)	กำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน	4.70	0.54	มากที่สุด
	ส่งเสริม สนับสนุนและเสริมแรงการทำงาน	4.64	0.38	มากที่สุด
	สร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชน และครอบครัว	4.68	0.37	มากที่สุด
	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.60	0.40	มากที่สุด
	นิเทศติดตามสะท้อนผล	4.50	0.33	มากที่สุด
	ประเมินผล	4.67	0.39	มากที่สุด
	ประชาสัมพันธ์	4.63	0.38	มากที่สุด
	สภาพแวดล้อมในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้	4.50	0.54	มากที่สุด
	เกิดนวัตกรรมการพัฒนาคุณธรรมที่นำไปใช้จริง	4.60	0.55	มากที่สุด
	ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมากขึ้น	4.55	0.36	มากที่สุด

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ผลผลิต (Output)	นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น	4.80	0.44	มากที่สุด
	ตระหนักในคุณค่าของตนเอง ชุมชนมากขึ้น	4.80	0.45	มากที่สุด
ผลลัพธ์ (Outcome)	โรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น	4.68	0.39	มากที่สุด
ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)	การรายงานผล/การสะท้อนผล	4.64	0.38	มากที่สุด
	การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา	4.80	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักของระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ การดำเนินการศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย 19 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. องค์ประกอบหลัก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะครู 3) พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 4) ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

2. ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) กำหนดนโยบาย และแผนการปฏิบัติงาน

ของโรงเรียน 2) ส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรงการทำงาน 3) สร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชน และครอบครัว 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) นิเทศติดตาม สะท้อนผล 6) การประเมินผล และ 7) การประชาสัมพันธ์

3. ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) เกิดนวัตกรรมการพัฒนา คุณธรรมที่นำไปใช้จริง 3) ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมากขึ้น 4) นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น และ 5) นักเรียนตระหนักในคุณค่าของตนเองชุมชนมากขึ้น

4. ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 1 องค์ประกอบคือโรงเรียนได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น

5. ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ คือ 1) การรายงานผล/การสะท้อนผล และ 2) การปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

5. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบของระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ผลจากการศึกษาองค์ประกอบของระบบที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากโรงเรียนเป็นสังคมระบบเปิด (Open System) ดังที่ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) อธิบายว่าแต่ละสิ่งที่อยู่ในจักรวาล ไม่ว่าสิ่งเล็กหรือสิ่งใหญ่เพียงใดล้วนเป็นหนึ่งหน่วยระบบ มีคุณสมบัติความเป็นระบบ คือ เป็นหน่วยทำงาน มีผลผลิต มีกระบวนการ มีสิ่งป้อน มีขอบเขตเป็นส่วนย่อยของอภีระบบประกอบด้วยอนุระบบ ผลผลิตรวมของหน่วยระบบเกิดจากการทำงานประสานกันของอนุระบบ และแต่ละสิ่งมีความเป็นหน่วยระบบตามมิติต่างๆ กันในเวลาเดียวกัน (เฉลียว บุรีภักดี, 2544, หน้า 135-145) จะได้รับอิทธิพลอย่างมากจากสิ่งแวดล้อม ระบบจะต้องอาศัยการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคล องค์การหรือหน่วยงานอื่นๆ ในลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีความสมดุลกัน ระบบเปิดเป็นระบบที่มีชีวิตเป็นองค์รวมของส่วนประกอบต่างๆ คุณสมบัติของ

ระบบนั้นที่แสดงคุณภาพหรือคุณลักษณะรวมไม่สามารถจะย่อหรือลดส่วนไปสู่ชิ้นส่วนหรือองค์ประกอบแต่ละชิ้นได้ ระบบต่างๆ จะซ้อนกันเป็นลำดับจากระบบใหญ่มาเป็นระบบย่อยจากระบบย่อยมาสู่ระบบจิ๋ว (Subsystem) เรื่อยๆ ไปเป็นชั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Bertalanffy (1993) ที่นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หรือตัวรับเข้า (Receptors) หมายถึง สิ่งที่ต้องใช้ในการดำเนินงานของระบบที่นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หรือตัวรับเข้า (Receptors) หมายถึง สิ่งที่ต้องใช้ในการดำเนินงานของระบบซึ่งในทางทฤษฎีสื่อสารเราอาจจะเปรียบได้กับอวัยวะหรืออินทรีย์ที่ใช้ในการรับรู้ 2) กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนหรือวิธีดำเนินการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าไปสู่ผลผลิตที่ต้องการ สำหรับในทางทฤษฎีสื่อสารอาจจะเปรียบได้กับกระบวนการทางสมองที่ทำหน้าที่ควบคุมการรับรู้ข่าวสาร (Control Apparatus) 3) ผลผลิต (Output) หรือตัวแสดงผล (Effectors) หมายถึง ผลที่ได้รับจากกระบวนการดำเนินงานของระบบ ซึ่งในทางทฤษฎีสื่อสารอาจจะเปรียบได้กับข่าวสาร (Message) ที่ได้รับจากกระบวนการควบคุมการรับรู้ข่าวสาร และ 4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง การนำผลที่ได้รับจากระบบเป็นข้อมูลย้อนกลับไปสู่ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการในลักษณะการป้องกันและควบคุมตนเองเพื่อรักษาสภาพสมดุลของระบบ สอดคล้องกับนิรัชกร ทองน้อย (2556, หน้า 254-258) ที่

ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ระบบการบริหาร งานวิชาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการด้านผลผลิต และด้านข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องกับสุภาวดี อุตมามัตย์ (2554) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องกับทิฆัมพร บุญมาก (2558, หน้า 380-385) พบว่า การพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านข้อมูลป้อนกลับ สอดคล้องกับนริศ ภูอาราม (2560) พบว่า ระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านข้อมูลป้อนกลับ

ดังนั้น ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ว่า องค์ประกอบระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษามีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) 4) ด้านผลลัพธ์ (Outcome) 5) ผลป้อนกลับ (Feedback) แต่ละองค์ประกอบมีคุณลักษณะดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง สิ่งที่ป้อนเข้าไปในหน่วยระบบเพื่อเข้าสู่กระบวนการและแปลงรูปเป็นผลผลิตของหน่วยระบบ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู พันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

2. กระบวนการ (Process) หมายถึง วิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนกำหนดนโยบาย และแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน ขั้นส่งเสริม สนับสนุน และเสริมแรงการทำงาน การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน รวมถึงชุมชนและครอบครัว การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิเทศติดตามสะท้อนผล การประเมินผล และการประชาสัมพันธ์

3. ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นดำเนินงานในการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม ในโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้เกิดนวัตกรรมการพัฒนา คุณธรรมที่นำไปใช้จริง ครูและนักเรียนมี ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมากขึ้นนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น นักเรียนตระหนักในคุณค่าของตนเองชุมชนมากขึ้น

4. ผลลัพธ์ (Outcome) หมายถึง ผลที่เกิดจากการพัฒนาระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาแล้วส่งผลไปสู่สังคม และชุมชนภายนอกต่อภาพลักษณ์ของครู นักเรียนและโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนได้รับความเชื่อถือศรัทธาและความร่วมมือจาก

ผู้ปกครอง ชุมชนมากขึ้น

5. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง การรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาระบบการ พัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา และการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาในครั้งต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

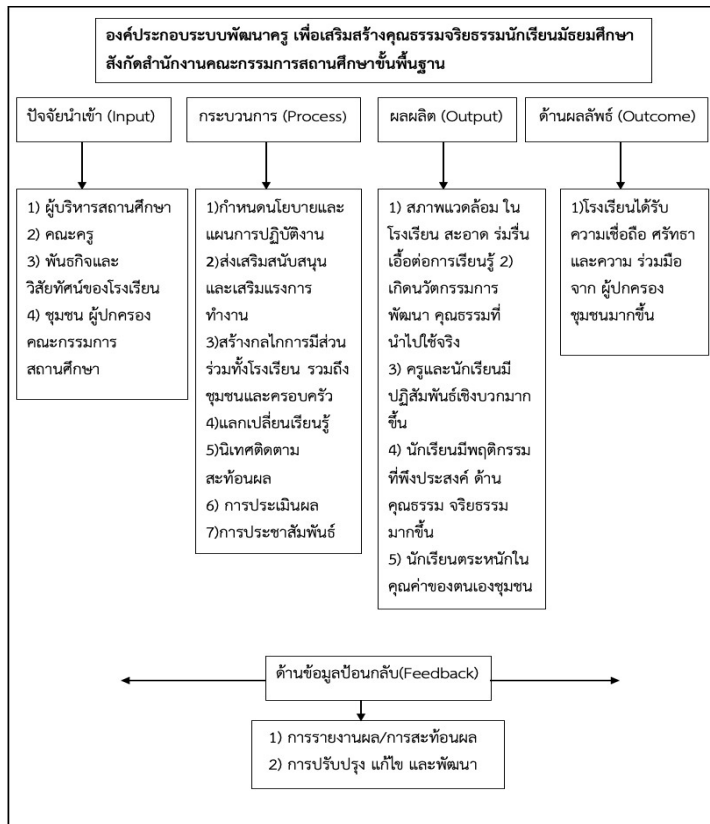
1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้บริหารควรศึกษาและทำความเข้าใจ ในองค์ประกอบของระบบการพัฒนาครู เพื่อเสริม สร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาให้ เข้าใจ และชัดเจนในวิธีการใช้และประยุกต์ใช้ระบบ

ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรได้ทำการวิจัยเชิงบูรณาการ คือ ศึกษาทั้งสถานศึกษาที่เป็นมัธยมศึกษา สถานศึกษา ประถมศึกษา การศึกษาตามอัธยาศัย และการ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนทั่วไป

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัยเรื่ององค์ประกอบการพัฒนา ระบบพัฒนาครู เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบและ 19 องค์ประกอบย่อย ดังแผนภาพที่แสดงไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2561). ศูนย์ปฏิบัติการการต่อต้านทุจริต แผนปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรมกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เฉลียว บุรีภักดิ์. (2544). การวิจัยเชิงระบบ. วารสารพัฒนศึกษาศาสตร์ ศาสตร์แห่งการเรียนรู้และถ่ายทอดพัฒนา, 2(1), 135-145.
- ทิมมพร บุญมาก. (2558). การพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นริศ ภูอาราม. (2560). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรัชกร ทองน้อย. (2556). การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุภาวดี อุดรมาตย์. (2554). การพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Bertalanffy, L. V. (1993). *An Outline of General Systems Theory*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

